

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserte) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 11. novembra 1898.

Jubilejno leto pa družba sv. Cirila in Metoda.

Z radostnim pričakovanjem so nastopili narodi širne Avstrije leto 1898. In med temi narodi gotovo Slovenci nismo bili zadnji, ki smo se srčno veselili petdesetletnice cesarovanja našega presvetlega cesarja in dobrega očeta Frana Josipa I.

Dasi nam je bilo vsem znano, da milosrčni vladar tudi ob tako izvanredni priliki odklanja vse hrupne in potratne veselice, želeč, naj bi se le z dobrimi deli in obče-koristnimi ustanovami proslavljal njegov jubilej, vendar bi z drugimi avstrijskimi narodi vred tudi Slovenci ne bili mogli v svojih srcih prikrivati iskrene radosti povodom vesele petdesetletnice ljubljene zlate vladarja, ampak bi jej bili dajali duška v raznih veselicah in slavnostih, — ko bi ne bila, kakor strela iz jasnega neba, neizrekljivo tragična smrt presvetle, srčnoblage cesarice Elizabete spremenila splošnega veselja hipoma v še bolj splošno, vsa srca pretresujoče žalovanje.

Izgubivši ljubeznivo mater — cesarico Elizabeto — pa se narodi mogočne Avstrije s podvojeno ljubeznijo oklepamo očetovskega srca toliko skušanega, a nikdar ne omahujočega cesarja Frana Josipa.

Njegov zlati jubilej moramo dostojno proslaviti, tako nam veva verno in zvesto avstrijsko srce, — a mesto veselic naj v teh okoliščinah poleg cerkvenih slavnostij zavzemajo patrijotična dobra dela.

In kako naj to izvršimo Slovenci? Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, ustanovljena v ta namen, da podpira in pospešuje slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi, smatra za svojo bistveno in vevavažno nalogo tudi gojitev iskrenega in pristno-avstrijskega domoljubja. Zato si usoja njen glavni odbor:

1.) Nasvetovati vsem podružnicam, da oskrbe vsaka v svojem okraju začetkom meseca decembra

t. l. sveto mašo za presvetlega cesarja Frana Josipa I., pri kateri naj bi se družbini udje in drugi verniki spominjali tudi rajnke cesarice Elizabete.

2.) Želi isti glavni odbor, da vse podružnice do konca jubilejnega leta mesto zabavnih shodov in veselic nabirajo jubilejnih darov za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani in kupujejo njenih tem namenom izdanih slavnostnih knjižic.

Nabiranje darov se vidi sicer na prvi pogled samopridno, a v resnici bi bilo eminentno patrijotično dobro delo.

Bilo bi dobro delo, ker se v družbinih zavodih vzgaja in podpira večinoma ubožna in zapuščena slovenska deca, ki se otima ne le potujčevanju, ampak tudi nravnemu propadanju s tem, da jo družba vsprejema v svoje zavode, da jo poučuje in vzgaja v katoliško-narodnem duhu, in da jo gmotno podpira z obleko, učili in v mnogih slučajih tudi z najpotrebnejšo hrano. — Srce krvavi glavnemu odboru družbe sv. Cirila in Metoda, ker mora skoraj v vsaki vodstveni seji zaradi nedostatka potrebnih sredstev neugodno rešiti mnogo nujnih prošenj za podporo.

Vsak dar za družbo sv. Cirila in Metoda je pa tudi eminentno patrijotično delo. Kogar z dobro vzgojo rešimo nravnega propada, tega rešimo omikani in koristno delujoči človeški družbi, in s tem zabranjemo, da se ne množi število anarhistov in drugih državi nevarnih ter vsakemu pravemu domoljubju škodljivih nezadovoljnežev. Kogar obvarujemo, da ne postane narodni odpadnik, tega smo morda uprav s tem obvarovali, da ne postane neznačajnik in izdajica tudi v mnogem drugem oziru. Značajni in rodoljubni Slovenci pa so bili in bodo vsikdar zlasti ob južni meji naše države najboljša opora mile nam Avstrije in najzvestejša ter najtrdnjša bramba proti vsem sovražnim nakanam.

Mislamo, da nam ni treba obširneje utemeljevati poziva za nabiranje jubilejnih darov v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Pripomnimo le, da je imela družba zadnji čas precej manj dohodkov, kot druga leta zlasti zato, ker je splošno žalovanje in pijeteta zahtevala, da se opuste vse — tudi že napovedane veselice, ki so druga leta donasale družbi lepih dohodkov. Ta izguba se lahko obilno nadomesti z jubilejnimi darovi, ako se nakloni družbi tudi to, kar bi bile veselice stale.

Družba sv. Cirila in Metoda goji zlasti jedno željo, da bi mogla z jubilejnimi darovi poplačati še precej obilni dolg, katerega je morala narediti, da je pod lastno streho spravila tako potrebno — jedino slovensko ljudsko šolo v Trstu, in da je postavila lepo „Narodno šolo“ v Velikovcu, na katero se smemo Slovenci s ponosom ozirati. Ta dolg kakor môra teži družbo in je vzrok, da moramo na boljše čase zavračati vse — tudi najbolj opravičene želje in prošnje za kakoršno koli razširjenje družbinega delokroga.

Še nekoliko o tem, kako naj bi se nabirali jubilejni darovi. Umestno bo, ako vsa podružnična načelnštva ob tej priliki skličejo svoje redne letne zборе, ali pa prekoredne, kjer so se redni za letos že vršili. Tu naj svoje ude, in po teh tudi neude, s primernimi domoljubnimi govori navdušujejo za to, da poleg rednih letnih doneskov darujejo še izvanreden, če tudi le majhen jubilejni dar. Marsikaterega domoljuba, ki še ni ud naše družbe, bo morda mogoče ob tej priliki pridobiti, da pristopi k jedni ali drugi podružnici ako ne kot ustanovnik z jedenkratnim doneskom 10 gld. ali kot letnik z 1 gld. na leto, pa vsaj kot podpornik z letnim doneskom 10 kr. Poslednji znesek bodo gotovo radi darovali prav mnogi izmed priprostega naroda, ako jim zavedni rodoljubi na primeren način pojasnijo lep in blag namen, česar jih vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda uljudno prosi. Pokroviteljev, ki so vplačali jedenkrat za vselej vsaj 100 gld., ima družba sv. Cirila in Metoda že lepo število, 238 Vender upa vodstvo, da izvanredna prilika cesarskega jubileja navduši tudi za tak domoljubni dar še marsikaterega odličnega rodoljuba, kateremu to dopuščajo njegove gmotne razmere.

Ganimo se, dragi rojaki! Naj se ob tej priliki poživi, naj mogočno vsplamti duh, ki vodi družbo sv. Cirila in Metoda. Obnovimo in razširimo v vse kroge gorečnost in navdušenost za mili naš narod, za dobro, nadarjeno, a ubogo slovensko mladino, katera je v toliko krajih v nevarnosti, da se nam odtuji in pogubi.

Leto za letom čujemo na velikih skupščinah družbe sv. Cirila in Metoda obupni klic odposlancev slovenskega naroda iz tužne Koroške, lepe Štajerske in za vso Avstrijo tako važnega Primorja: „Morituri

vos salutant!“ Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda dobro pozna težki in skrajno nevarni položaj obmejnih Slovencev. A ono vstrajnosti ni izgubilo in noče obupovati. Dokler se borimo, dokler delamo za dobro stvar, za vzvišene ideje, — ne umiramo še, ampak živimo. Pomagajmo si sami, in Bog nam bode pomagal. Le pogumno in složno naprej!

Vse za vero, cesarja in domovino!

Meseca novembra 1898.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Politiški oddelek.

Politični pregled.

Državni zbor. — Seje postajajo čedalje hrupnejše, odkar je razpala jedinstvo nemških strank. V zadnjih sejah je zbornica razpravljala o predlogih, naj se ministerstvo obtoži radi kršenja ustave, katero je zakrivilo s tem, da je izdalo razne naredbe na podlagi § 14. Pri razpravi o teh predlogih je Schönerer na nezaslišan način zasramoval Avstrijo, proti čemur je ministerski predsednik grof Thun jako odločno in srečno protestoval. Istotako so protestovali tudi razni drugi govorniki, katere so nemški poslanci, zlasti Wolf na nezaslišan način psovali iz izivali. Wolf je sam posegel v debato in pri tej priliki imenoval Poljake „ein Schmarotzervolk.“ To je proizročilo nepopisen hrup. Predsednik je Wolfu sicer vzel besedo, a malo je manjkalo, da poljski in češki poslanci niso Wolfa na kosec raztrgali. Gnięwosć je imenoval Wolfa pobalina, a vsled česar ga je Wolf pozval na dvoboj. Zbornica je obtožne predloge seveda odklonila.

Položaj. — Razmere v dunajskem kakor tudi v budimpeštanskem parlamentu se prostrujejo. Čedalje bolj se kaže, da nagodbe ni možno rešiti parlamentarnim potom in vsled tega se sodi, da vlada zaključi zasedanje že tekom prihodnjih tednov, da uveljavi nagodbo izvenparlamentarnim potom in da nastane daljša doba absolutističnega vladanja.

Nagodba. — Pododseki, katerim je naročeno prvo posvetovanje o nagodbenih predlogih, kar ne morejo naprej z delom. Nemci zavlačujejo nalašč vse delo, hoteč preprečiti parlamentarno rešitev nagodbe. Ako pojdejo posvetovanja v tem tiru naprej, jim še v desetih letih ne bo konec.

Nemški nacionalci. — Minolo nedeljo se je vršil v Gradcu shod zaupnih mož nemškonacionalne stranke, kateri je odločno obsodil stvarno in mirno opozicijo nemških strank ter vsako zvezo mej nacionalci in mej veleposestniki in se izrekel za najostrejšo obstrukcijo.

Ogerska. — Opozicijske stranke so onemogočile doslej vsako posvetovanje o nagodbenih predlogih in sicer z obstrukcijo. Sodi se, da se bo morala vlada udati in predloge umakniti ter postaviti druge, po katerih bo Ogerska svoje stališče napram Avstriji samostojno uredila, sčimur bi bil dualizem v bistvu uničen.

Francija. — Novo ministerstvo se je predstavilo parlamentu z izjavo, s katero se je izreklo na jedni strani za nadvlado civilne oblasti nad vojaško na drugi strani pa izrazilo vojaštvo svojo popolno zaupanje. Zbornica je program vobrila ali s tem še nikakor ni rečeno, da je ministerstvo iz vseh nevarnostij.